* R A - 0 4 1 2 - R / 1 5 0 0 *

RA-0412-R

Second Year B. Com. Examination

March/April – 2010

Banking Law & Practice : Paper - I

Time : Hours] [Total Marks : **70**

સૂચના :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ ☛ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fillup strictly the details of ☛ signs on your answer book.

Name of the Examination :
☛ **S. Y. B. Com.**

Name of the Subject :
☛ **Banking Law & Practice-1**

☛ Subject Code No. : **0 4 1 2** ☛ Section No. (1, 2,.....) : **Nil**

Seat No. :

Student's Signature

(૨) પ્રશ્ન નં. ૧ **ફરજિયાત** છે.

(૩) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

૧ ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૦

(૧) યથાનુક્રમે ધારણ કરનારની વ્યાખ્યા આપો.

(૨) સામાન્ય લિયનનો અર્થ સમજાવો.

(૩) ચેકનો અયોગ્ય નકાર એટલે શું ?

(૪) માલિકીહકનું પરિવર્તન એટલે શું ?

(૫) બૅન્ક ધીરાણ સંદર્ભે, 'માર્જિન'નો અર્થ સમજાવો.

૨ (અ) 'અનિચ્છનીય ગ્રાહક' એટલે શું ? તેનું ખાતું બંધ કરવાની વિધિ વર્ણવો. ૬

(બ) ચૂકવેલાં નાણાંની ફાળવણી કરવાનો બૅંકરનો અધિકાર સમજાવો. ૬

અથવા

૨ (અ) વિનિમય પત્ર અને ચેક વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. ૬

(બ) નાણાં વસૂલ કરનાર બૅન્કરની ફરજો સ્પષ્ટ કરો. ૬

૩ (અ) ટાંચનો હુકમ એટલે શું ? કયા સંજોગોમાં તે બૅન્કને બંધનકર્તા નથી ? ૬

(બ) બૅન્કિંગ લોકપાલની સત્તાઓ અને ફરજો વર્ણવો. ૬

અથવા

૩ સંગીન બૅન્ક ધિરાણના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો સવિસ્તર વર્ણવો. ૧૨

૪ (અ) કેશ ક્રેડિટ અને ઓવર ડ્રાફ્ટ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. ૬

(બ) 'કોર બૅન્કિંગ' એટલે શું? તેના ફાયદા જણાવો. ૬

અથવા

૪ (અ) ૧૯૪૯ના બૅન્કિંગ નિયમન ધારાની નીચેની જોગવાઈઓ જણાવો : ૬

(૧) બૅન્કોની શૅરમૂડી અંગે

(૨) બૅન્કોએ, રિઝર્વ બૅન્કને મોકલવાનાં પત્રકો.

(બ) કયા સંજોગોમાં રિઝર્વ બૅન્ક, વેપારી બૅન્કનો પરવાનો રદ્દ કરી શકે ? ૬

૫ બૅન્કર તરીકે તમે શું કરશો ? ૧૨

(૧) તમારા ગ્રાહક કુંદનલાલના ખાતે રૂ. ૫૦,૦૦૦/- જમા છે, જેની સામે રૂ. ૩૦,૦૦૦/-નો ચેક લખેલ છે, જે ચુકવણી માટે રજૂ થાય છે. તે પહેલાં અદાલત દ્વારા રૂ. ૨૫,૦૦૦/- નો ટાંચનો હુકમ થાય છે.

(૨) તમારા ગ્રાહક પંકજ મલિક તા. ૨૫-૩-૨૦૦૮ની તારીખવાળો ચેક, તા. ૨૨-૧૦-૨૦૦૮ના રોજ બૅન્કમાં ચુકવણી માટે રજૂ કરે છે.

(૩) તમારા એક ગ્રાહક મંજુલબા કે જેની તરફેણમાં લખાયેલ રૂ. ૬૦,૦૦૦/-ની, બીજી બૅન્કની બાંધી મુદતની થાપણની રસીદ (એફ.ડી.આર.) સામે લૉન લેવા માંગે છે.

૬ ટૂંક નોંધ લખો : (ગમે તે **ત્રણ**) ૧૨

(૧) બૅન્કરનો, ગ્રાહકનાં ખાતાં સરભર-(ભેગાં) કરવાનો અધિકાર

(૨) નિશાનીવાળો ચેક

(૩) વેપારી બૅન્કનો રોકડ વિભાગ

(૪) અવેજ આપ્યા બદલના માલિક તરીકે બૅન્કર

(૫) બાહેંધરી.

ENGLISH VERSION

Instructions : (1) As per the Instruction No. 1 of Page No. 1.
(2) Question No. 1 is compulsory.
(3) Figures to the right indicate full marks of the questions.

1 Answer in brief : **10**

(i) Define a holder-in-due course.
(ii) Explain a meaning of General lien.
(iii) What is meant by a wrongful dishonour of the cheque?
(iv) What is meant by conversion?
(v) Explain a meaning of margin, in reference to bank advances.

2 (a) What is meant by 'Undesirable customer? Describe a procedure to close his account. 6

(b) Explain the banker's right of appropriation of payment rules. 6

OR

2 (a) Explain the difference between Bill of Exchange and cheque. 6

(b) Explain the duties of collecting banker. 6

3 (a) What is 'Garnishee Order'? In which circumstances it is not binding to bank? 6

(b) Describe the powers and duties of Banking Ombudsman. 6

OR

3 Explain in detail the general principles of sound bank advances. 12

4 (a) Explain the difference between cash credit and overdraft. 6

(b) What is meant by core banking? State the benefits of core banking. 6

OR

4 (a) Explain the provisions of Banking Regulation Act, 1949 as under : 6

(i) Share capital of the banks

(ii) Statements to be sent by commercial banks to the Reserve Bank of India.

(b) In which circumstances Reserve Bank of India can cancel the licence of a commercial bank? 6

5 What would you do as a banker in following circumstances? 12

(i) Your customer Kundanlal's account shows credit of Rs. 50,000/-. Against the balance he wrote a cheque of Rs. 30,000. But before the cheque is presented for payment, the court executes 'Garnishee Order' of Rs. 25,000/-.

(ii) Your customer Pankaj Malik presented a cheque clearing Dt. 25.3.2008 for payment at the bank on Dt. 22.10.2008.

(iii) Your customer Manjulba approaches you for a loan facility against Fixed Deposit Receipt (F.D.R) for Rs. 60,000 of another bank issued in her favour.

6 Write short notes : (any three) **12**

(i) Banker's right of set up accounts of the customer

(ii) Marked cheque

(iii) Cash department of the commercial bank

(iv) Banker as a holder - for value

(v) Guarantee.